בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', כ"ז בטבת תשס"ד (21 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כ"ז בטבת**, בשנת תרכ"ו (1866), **הוחלט** בהסכם כללי **לבטל כל הגבלות בזכות הישיבה של היהודים במדינת שווייץ**.

הרקע? [מתוך "דברי ימי עם עולם"]

בעקשנות יתירה, התנגדה לחירות האזרחית של היהודים שווייץ בת החורין. בברית דמוקראטית זו של 20 קנטונים, נסבלו היהודים רק בקאנטון אחד, הוא אארגוי, וגם שם רק בשתי ערים, אנדינגן ולנגנוי. חיי אלפי היהודים בגיטו זה שבשווייץ מסודרים היו עפ"י חוק שנת 1809 שגזר עליהם שיעבוד אזרחי גמור. בשנת 1848, שינתה שווייץ את החוקה שלה בהשפעת תנועת השחרור שבאירופה; אבל גם בחוקה החדשה שלה, שקבעה שוויון אזרחי, נאמר מפורש, שזכות ישיבת-קבע בכל גלילות שווייץ נתונה רק ל"בעלי דת נוצרית". השוויון בא רק לאחר זמן, ובעיקר בתוקף דרישות ממלכות חוץ.

לשווייץ היו מאז סכסוכים עם מדינות אחרות בגלל יחסה אל היהודים. בשנת 1835 הפסיקה צרפת את פעולת ברית המסחר שלה בנוגע לקאנטון הבאזלאי, מפני שיהודי צרפת לא הורשו לבוא לשם. בשנת 1850 נתגלע סכסוך בשעת כריתת ברית מסחר עם ארצות הברית. ממשלת שווייץ רשמה בחוזה, שבתוקף החוקה שלה נתונה זכות ישיבת-קבע בכל הקאנטונים רק לנוצרים. וממשלת אמריקה סירבה לקיים חוזה כזה הפוגם שוויון שני הצדדים (ארה"ב לעומת שווייץ), ודרשה שלא יעשו בשווייץ הבדל בין אזרחי אמריקה בעלי דתות שונות. אחרי מו"מ ממושך, ויתרה מורשי אמריקה והסכימו להכניס אל החוזה סעיף, שעל-פיו נכנסים אזרחי מדינה אחת לחברתה על פי כללים שאינם סותרים לחוקי שתי הרפובליקות. אבל כשחוזה זה נתאשר, התחילו באמריקה מחאות (1857), כי שווייץ השתמשה בסעיף ההוא שלא לתת ליהודי אמריקה להיכנס לארצה. התחילה מלחמה דיפלומאטית בין שתי הרפובליקות; שווייץ נסמכה על עמידתה ברשות עצמה בטענה שאינה יכולה לעבור על מצוות החוקה שלה בשביל יהודי אמריקה, ואמריקה טענה לעומתה שאין היא פוגעת כלל בעמידתה העצמית של שווייץ ואינה דורשת אלא שלא ירעו לאזרחי אמריקה היהודים מחוץ לארצם.

טרם שקט הריב עם אמריקה נתגלע ריב מעין זה עם הולאנד. בשנת 1863, בשעה שבשווייץ נלחמו המפלגות לטובת השוויון וכנגדו, מאנה ממשלת הולאנד לכרות ברית מסחר עם שווייץ, אם ארץ זו לא תבטיח ליהודי הולאנד זכות הישיבה והמסחר בקאנטונים. ממשלת הברית השווייצרית מחלה על כבודה ולא נסתלקה מן השיעבוד היהודי. **אבל כאן פגעה בה צרפת**. הממשלה הצרפתית הושפעה מן ה"אליאנס" היהודית והודיעה לממשלת שווייץ, שלא תחדש את ברית המסחר אלא אם כן יובטחו זכויות היהודים. ובהפרת החוזה עם צרפת היה משום הפסד מרובה למסחר השווייצרי.

בני שווייץ התחילו להרהר בתשובה. הבונדסראט כבר החליט שהחוקה השווייצרית לא נכתבה בשביל יהודי חוץ-לארץ שעליהם חלות הבריתות שבין המדינות. וכאן קמה מאליה השאלה: **כיצד לתת זכות הישיבה והמסחר ליהודי חוץ-לארץ ולמנוע זכות זו מאת יהודי הארץ**? מְצַדדי השוויון בבתי המחוקקים הראו על סתירה זו בשעת הוויכוחים על דבר החוזה עם צרפת (1864). נשיא הרפובליקה השווייצרית צווח: "לחרפתנו עלינו להודות

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', כ"ז בטבת תשס"ד (21 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבשאלת היהודים אנחנו עומדים לבדד או בחברותא הגרועה מבדידות (רמז לרוסיה!);
נעשינו ללעג ולקלס בציבור האירופי, וכבוד גלה מאתנו." {ההשלמה, בע"ה, מחר}

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל